

מסורת הש"ס

א) נלקמן כ. כו. כח. פה: פו. קדושין ע"א. מיר כט, א. ב) קדושין ע. גיטין י. [תוספתא פסחים פ"ב ה"ב, א] ג) ג"ז שם ברכות מז, ד) נלעיל ג, א. ה) נב"א: משואות, ו) נגישין לו: וע"ג, ז) תוספתא פסחים פ"ב ה"ג, ח) [דברים יב], ט) ויקרא יא, י) נב"א: דמיו, כ) נ"ל דלמריק בפסחים מ, ל) [עין תו"ט שביעית פ"ח מ"א, מ] [דפוס ויניא],

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה מלת וכו' כימי עורא כדאמר' בפירקי דר' אליעזר וליכא:

הגהות מוה"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה מהו דמיתא אע"ג וכו' ורואני שלא תמצי דקיימא לן דמותר ולא נפקין כהו דתמן הקמחין. מן מיצת ורואני עד הקמחין נמחק. ויב' ורואני שלא תמצי דמותר ולא נפקין כהו דק"ל הקמחין וצקנות וכו' ע"כ וכו"ל. ומלת דתמן הוא טעות. דאין זה משה כסוס מקום ומימלא דר"ה הוא בפסחים מ' ע"א. ובעל תורת חיים שנה בזה וחשב דמשה שלימה היא וטעות הדפוס הטעוה: ב) תוס' ד"ה מלת וכו' דלא קאמר ההם מנא, כ"צ ע"י שביעית פ"ח משנה י' וצומא י"ט שם:

מוסף רש"י

אין שחיטה לעוף מן התורה. אלא מבניי סופרים (קמח כ. ונ"רש כו). מצת כותי מותרת. לאכלה כפסח ואין זה משום תשעא דחמין (קדושין עו. ובע"ז גיטין י). ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. משום חובת לילה הראשון שהוא חייב לאכול מזה המשמרת, כדכתיב (שמות יב) צעיר תאכלו מזה, ואפילו ידעין זה ללא התמיה לא נפיק זה אלא אם כן עבד לה שימור לשם חובת מזה, דכתיב (שם) ושמרתם את המזות, וכותים בקיאים הן שגריה להשמרת לשמה ועושין לה שימור (גיטין י). ויזא זה דלא הוי קמחין וצקנות של עובדי כוכבים שלא חומצו דק"ל (פסחים מ) אדם ממלא כריסו מהם ובלבד שיאכל כזית מזה, דכתיב (שם) ושמרתם את המזות, וכותים בקיאים הן שגריה להשמרת לשמה ועושין לה שימור (גיטין י). ויזא זה דלא הוי קמחין וצקנות של עובדי כוכבים שלא חומצו דק"ל (פסחים מ) אדם ממלא כריסו מהם ובלבד שיאכל כזית מזה אחרת בלחרונה, משום דבמלת מזה צעין שימור לשם מזה, אבל מלת כותי אין צריך לאכול מזה אחרת בלחרונה, דבקאי צמזת שימור (קדושין עו). ר"א אומר. אף בלילה כל ימות הפסח, תשעדין להו שחא חמין (גיטין י).

דלא כתיבא ואחזיקו בה. דמתי ר"ש לאוספי אתנא קמא אף מזהו שהיא מדברי סופרים ואינה כמזהב בתורה אם החזיקו בה סמכין עליהו (שם). אוכל גבילות לתיאבון. כי לא משנה הימר אכיל נבלות ומאחר שהסבין בדוקה ומתנה בידו שחט שפיר, דכל כמה דמצי למיכל היתרא לא אכיל איסורא ובי אין לו סבין בדוק לא טרח להדורי תגר סבין יפה

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

דקוריא. מחרחות של צפרים שחוטין. ריש"ט בלע"ז: **אזני**. דלמר

לעיל ג.] **יואל** ונכנס לבתחלה לא שרינן גבי שחיטה דייק מרישא: **ורבא**.

דשרי [שם] דייק מסיפא דלא מנריך תנא בדיקא אלא היכא דצא ומנא:

עומד על גביו דמי. ועומד על גביו דקתני תנא היינו יואל ונכנס:

דקוריא של צפרים קוטע ראשו של אחד מהן וגותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו אביי דייק מרישא רבא דייק מסיפא אביי דייק מרישא טעמא דישראל עומד על גביו אבל יוצא ונכנס לא רבא דייק מסיפא טעמא דבא ומצאו ששחט אבל יוצא ונכנס שפיר דמי ולאביי קשיא סיפא אמר לך יוצא ונכנס נמי בא ומצאו קרי ליה ולרבא קשיא רישא אמר לך יוצא ונכנס נמי בעומד על גביו דמי כיוצא בו מצא בידו דקוריא של צפרין קוטע ראשו כו' אמאי ליחוש דלמא האי הוא דהוה שחיט שפיר אמר רב מנשה (סימן מבכני"ם איזמ"ל בזכרי"ם) במכניסין תחת כנפיו ודלמא סימנא הוה יהיב ליה בגויה אמר רב משרשיא דממסמם ליה מסמסוי ודלמא קסברי כותים ^א אין שחיטה לעוף מן התורה ולטעמין ^ב שחייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור מי כתיבן אלא כיון דאחזיקו בהו אחזיקו בהו ה"ג כיון דאחזיקו אחזיקו ואחזוק ולא אחזוק בדלא כתיבא תנאי היא ^ד דתניא מצת כותי מותרת ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ר"א אוסר לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצות כישראל רשב"ג אומר ^ה כל מצוה שהחזיקו בה כותים הרבה מדרקדקין בה יותר מישראל אמר מר מצת כותי מותרת ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח פשיטא מהו דתימא לא בקיאי בשימור קמ"ל ר"א אוסר לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצות קסבר לא בקיאי בשימור רשב"ג אומר כל מצוה שהחזיקו בה כותים הרבה מדרקדקין בה יותר מישראל היינו ת"ק איבא בינייהו דכתיבא ולא אחזיקו בה ת"ק סבר כיון דכתיבא אע"ג דלא אחזיקו בה ורשב"ג סבר אי אחזוק אין אי לא אחזוק לא אי הכי כל מצוה שהחזיקו בה כותים אם החזיקו מיבעי ליה אלא איבא בינייהו דלא כתיבא ואחזיקו בה תנא קמא סבר כיון דלא כתיבא אע"ג דאחזיקו בה נמי לא רשב"ג סבר כיון דאחזוק אחזוק גופא ^ו אמר רבא ישראל מומר^ז אוכל גבילות לתיאבון בודק סבין וגותן לו ומותר לאכול משחיטתו מאי טעמא כיון דאיבא התירא ואיסורא ^ח לא שביק התירא ואכיל איסורא אי הכי כי לא בדק נמי מיטרח לא טרח אמרו ליה רבנן לרבא תניא דמסייע לך ^ט חמצן של עוברי עבירה אחר הפסח מותר

בקיאין בדקדוקי מצות קסבר לא בקיאי בשימור רשב"ג אומר כל מצוה שהחזיקו בה כותים הרבה מדרקדקין בה יותר מישראל היינו ת"ק איבא בינייהו דכתיבא ולא אחזיקו בה ת"ק סבר כיון דכתיבא אע"ג דלא אחזיקו בה ורשב"ג סבר אי אחזוק אין אי לא אחזוק לא אי הכי כל מצוה שהחזיקו בה כותים אם החזיקו מיבעי ליה אלא אלא איבא בינייהו דלא כתיבא ואחזיקו בה תנא קמא סבר כיון דלא כתיבא אע"ג דאחזיקו בה נמי לא רשב"ג סבר כיון דאחזוק אחזוק גופא ^ו אמר רבא ישראל מומר^ז אוכל גבילות לתיאבון בודק סבין וגותן לו ומותר לאכול משחיטתו מאי טעמא כיון דאיבא התירא ואיסורא ^ח לא שביק התירא ואכיל איסורא אי הכי כי לא בדק נמי מיטרח לא טרח אמרו ליה רבנן לרבא תניא דמסייע לך ^ט חמצן של עוברי עבירה אחר הפסח מותר

מהם ובלבד שיאכל כזית מזה בלחרונה: ורבי אליעזר אוסר. אפילו לאוכלה: קסבר לא בקיאי בשימור לא גרסינן. וטעמו משום חימוץ. ולמאן דגריס ליה הכי מפרש לא בקיאי לשומרו מלהחמין. וי"מ ור"א אוסר ללאת זה ידי חובתו בפסח ולאו מילתא היא שאין זה לשון איסור: **איכא צניינהו**. מילתא דכתיבא בלורייתא ולא ידעינן זהו דלחזיקו זה: ס"ק. דלא איירי בחזקה כלל אכתיבא דלורייתא קפיד ומנא מזה וזה"ל לכל הכמוצים בתורה אע"ג דלא ידעינן אי אחזיקו זה אי לא אחזוק סמכין עלייהו דכיון דכתיבא ודאי לחזוק זה ור"א אוסר אפילו אחזיקו זה דהא אמינא דקדוקין מזהו ורשב"ג אחא למימר אחזוק אין לא אחזוק לא. ולאו היינו תנאי ידלמאר לעיל עד מסקנא דמילתא: **כל מזהו**. משמע דלרצוי אחא אפילו הנך דלא איירי זהו וכיון ידלואקומן דלהני דאיירי זהו לעיל קאי דהיינו דכתיבי למעוטי אחא: **אם החזיקו מיבעי ליה**. דהשתא הוי משמע שפיר דפליג אמרייהו לת"ק דשרי בלא חזקה ור"א דלוסר אפילו החזיקו ואחא איהו למימר אם החזיקו מדרקדקין זה ומותר ודלא כר"א הא לא אחזיקו אסור ודלא כת"ק דשרי בלא אחזיקו אבל השתא דקתני כל משמע דאפילו הנך דלא כתיבין נמי קאמר דסמכין אחזקיייהו: **אלא איכא צניינהו דלא כתיבא ואחזוק זה ס"ק סבר**. מזה וכל דממאי ליה דכתיבא סמכין עלייהו בין אחזוק בין לא אחזוק ודלא כתיבא לא סמכין עלייהו ואפילו אחזוק ור"א סבר אפילו כתיבא ואחזוק לא סמכין עלייהו ורשב"ג סבר כל מזהו שהחזיקו ואע"ג דלא כתיבא סמכין עלייהו כיון דלחזוק אחזוק. והיינו תנאי דלעיל ת"ק ורשב"ג: **כיון דאיכא הסירא ואיסורא**. קמיה שבידו להכשירה ובידו לנבלה: **מטרה לא טרח**. אם לא ימנאנה יפה לא יחזור אחר סבין אחרת: **תניא דמסייע לך**. דכל מי שאינו עושה להכעיס ואיכא היתירא^א קמיה לא שביק היתירא ואכיל איסורא: **של עובדי עצירה**. שאין מצערין חמץ בפסח מפני הפקידה: מותר

^[1] כלומר היינו תנא קמא דרבי אלעזר: אי הכי כל מצוה שהחזיקו בה כותים אם החזיקו מיבעי ליה. כלומר כיון דרשב"ג מחמיר יותר מת"ק אם החזיקו מיבעי: כיון דאיבא התירא ואיסורא. כלומר דיכול לשחוט שפיר לא שביק היתר ואכיל [איסורא] שלא יחשוד יפה: חמצן של עוברי עבירה. מניחין חמצן אחר הפסח בבית אחד הן הן

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ד.

ג'יין הש"ס

גב' שחי' דרסה וכו'. אשגיות דלשנא הוא דהא דרסה כתיבא בקרא דדרדשיק לקמן דף ל ע"ב אין ושחט אלא ומשך ויכ"כ דש"י לקמן דף כו ע"א ד"ה דלא אלא כיון שהוא שגור להוכיח אלו ה' צמד נקט לה. דכש"כ במשמרת היות הלכות שחיטה דף ו' ע"ב. אבל בחידושו לקמן רפ"ב תנן דהך דרסה הכ"ל הוא אקממתא ודרסה ג"כ מהלכה למשה מסיני:

זעזי רש"י

ריש"ט. ציפורים שחוטות מושחלות על חבל.

שיטה מקובצת

א) מותרת לאכילה ולא חישינן לחמץ: ב) דתניא הקמחין ובצקתן: ג) דהא באין בקיאין בדקדוקי מצות תליא טעמא והם אינם כדו ורבך שמעון בן גמליאל אהא: ד) דלא היינו תנאי דאמר'י לעיל אחזוק ולא אחזוק תנאי היא אלא עד מסקנא: ה) וכוין דקאומקין דאהנך דאיירי בהו לעיל קאי דהיינו ברכותין למעוטי אחא היבא דלא אחזוק: ו) ואיבא התירא ואיסורא קמיה לא שביק: ז) דרב מנשה דהך כמילתאן הן:

רבינו גרשום

דקוריא של צפרין. קוטור של עופות שחוטין מצא בידו של כותי: אומר רב אשי במכניסין תחת כנפיה. כלומר במכניסין הצפרים תחת גלימא שלו וקוטע וכוין אחד מהן. דכותי אינו יודע מאיזה מהם נתן לו: דמסמסי ליה מסמסוי. כלומר שמלכלכו בטיט שאפי' יש לו סימן אין מכיר הסימן: ולטעמין שהייח דרסה חלדה הגרמה ועיקור מי כתיבן. כלומר את אמרת ודלמא קא סברי כותים אין שחיטה לעוף מן התורה ובהמה דאכלין משחיטת' דמן התורה [הוא] שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור מי כתיבן יהיו בקיאים בהו דמצנין למימר דמחמירין בהן לפיכך אכלין בהמה ששחטו והא לא כתיבי באורייתא לענין בהמה אלא כיון דאחזיקו בהו אחזוק ואכלין משחיטתן אפי' מבהמה הכא נמי לענין עוף כיון דאחזוק אחזוק אע"ג דלא כתיב: דאחזוק ולא אחזוק בדלא כתיבא. כלומר אי חשיבא חזקתן חזקה במילתא דלא כתיבא כגון עוף אי לא חשיב: תנאי היא. לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצות. כלומר אין בקיאין בשימור שלא יחמין. כדאמרין במס' פסחים שלש נשים עוסקות בבצק: רשב"ג אומר כל מצוה שהחזיקו בה כותים:

^[2] כלומר היינו תנא קמא דרבי אלעזר: אי הכי כל מצוה שהחזיקו בה כותים אם החזיקו מיבעי ליה. כלומר כיון דרשב"ג מחמיר יותר מת"ק אם החזיקו מיבעי: כיון דאיבא התירא ואיסורא. כלומר דיכול לשחוט שפיר לא שביק היתר ואכיל [איסורא] שלא יחשוד יפה: חמצן של עוברי עבירה. מניחין חמצן אחר הפסח בבית אחד הן הן

^[3] כ"ל היינו ת"ק. כלומר וכו'.